

ΕΘΝΙΚΟ ΜΕΤΣΟΒΙΟ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ

ΔΙΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ (Δ.Π.Μ.Σ.) «ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ»

Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων

Κωνσταντίνος Λιάντζας, Μηχανικός Περιβάλλοντος

Επιτροπή Παρακολούθησης:

Καθηγήτρια Μ. Λοϊζίδου (επιβλέπουσα), Σχολή Χημικών Μηχανικών Ε.Μ.Π.

Αν. Καθηγήτρια Δ. Διακουλάκη, Σχολή Χημικών Μηχανικών Ε.Μ.Π.

Καθηγήτρια Μ. Όξενκιουν - Πετροπούλου, Σχολή Χημικών Μηχανικών Ε.Μ.Π.

Περίληψη

Η Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων - Integrated Product Policy - επιδιώκει τον περιορισμό των περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τον κύκλο ζωής των προϊόντων. Με τον όρο "Κύκλο ζωής Προϊόντων" (Product Life Cycle) νοείται όλη η διαδικασία από τη φάση εξόρυξης των πρώτων υλών μέχρι την παραγωγή, τη διανομή, τη χρήση και τη διαχείριση των αποβλήτων των προϊόντων.

Λαμβάνοντας υπόψη την ελεύθερη κίνηση των προϊόντων σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης καθώς και την ύπαρξη σημαντικών περιβαλλοντικών επιπτώσεων από τον κύκλο ζωής των προϊόντων, δημιουργήθηκε η ανάγκη για τη διαμόρφωση μιας Κοινοτικής Πολιτικής για τα προϊόντα. Η IPP δεν θέτει συγκεκριμένα μέτρα ή προδιαγραφές για τις επιχειρήσεις, αλλά ορίζει το γενικό πλαίσιο μέσα στο οποίο πρέπει να διαμορφωθούν όλες οι πολιτικές για τη βιομηχανία σε ευρωπαϊκό και εθνικό επίπεδο. Πιο συγκεκριμένα, μερικά από τα σημαντικότερα σημεία της IPP αναφέρονται ακολούθως:

- Μέσα για τη δημιουργία του κατάλληλου οικονομικού και νομικού πλαισίου

Η συνεχής περιβαλλοντική βελτίωση απαιτεί κίνητρα για τους παραγωγούς ώστε να τους καταστήσουν οικολογικότερες τις νέες γενιές προϊόντων καθώς και για τους καταναλωτές, ώστε να αγοράζουν τα εν λόγω προϊόντα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με ειδικούς φόρους και επιχορηγήσεις (μακροπρόθεσμος στόχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι η διαμόρφωση κατάλληλων τιμών, μέσω της εσωτερίκευσης του περιβαλλοντικού κόστους στην τιμή ενός προϊόντος), τυποποίηση προϊόντων, βελτίωση νομοθεσίας σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες, κ.ά.

- Ανάλυση Κύκλου Ζωής Προϊόντων

Η Ανάλυση του Κύκλου Ζωής - Life Cycle Analysis (LCA) - είναι ένα χρήσιμο εργαλείο το οποίο παρέχει πληροφορίες για τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις των προϊόντων σε κάθε φάση του κύκλου ζωής του. Για την υλοποίηση των LCA απαιτείται η συστηματική συλλογή δεδομένων σχετικών με τον κύκλο ζωής του προϊόντος υπό εξέταση, κάτι το οποίο αποτελεί και το πιο δύσκολο μέρος της ανάλυσης αυτής. Στόχος της Ευρωπαϊκής Επιτροπής είναι η ανάπτυξη βάσεων δεδομένων με στοιχεία για ένα μεγάλο εύρος προϊόντων, οι οποίες θα βοηθήσουν τους παραγωγούς κατά τη φάση του σχεδιασμού καθώς και τους αρμόδιους φορείς για την απόδοση ενός σήματος (οικολογικό, ενεργειακό, κ.ά.) στο προϊόν.

Τα Συστήματα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης θεωρούνται εξίσου σημαντικά εργαλεία για την ενσωμάτωση της συνεκτίμησης του κύκλου ζωής στις δραστηριότητες μιας επιχείρησης.

- Ενημέρωση καταναλωτών

Οι καταναλωτές, είτε πρόκειται για ιδιωτικούς ή δημόσιους φορείς είτε για απλούς ιδιώτες, είναι αυτοί που αποφασίζουν να αγοράσουν, ή όχι, οικολογικότερα προϊόντα και, εφόσον τα αγοράσουν, πώς θα τα χρησιμοποιήσουν. Ο ρόλος της Κοινότητας είναι η προσφορά και προαγωγή μέσων και πλαισίων σε επίπεδο ΕΕ, ούτως ώστε οι καταναλωτές να είναι ενήμεροι για τα προϊόντα. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με την προώθηση ενός πλαισίου για τις "πράσινες" δημόσιες προμήθειες, την προώθηση των οικολογικών σημάτων όπως το **Eco - Label**, ο **οικολογικός σχεδιασμός Eco - Design**, η **Σήμανση Συσκευασιών** κ.ά. καθώς και την αναγνωρισιμότητα των τελευταίων από τους καταναλωτές. Να σημειωθεί ότι στην IPP συμπεριλαμβάνεται και ο τομέας των υπηρεσιών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή πέρα από το Communication Paper που εξέδωσε το 2003, στην παρούσα φάση πραγματοποιεί μελέτες για την αναγνώριση των προϊόντων με τις μεγαλύτερες περιβαλλοντικές επιπτώσεις, στα οποία θα δοθεί και έμφαση τα επόμενα χρόνια.

Στην Ελλάδα, τώρα γίνονται προσπάθειες από πλευράς Υ.ΠΕ.ΧΩ.Δ.Ε. για τη διαμόρφωση της εθνικής στρατηγικής για την Ολοκληρωμένη Πολιτική Προϊόντων.